

**NATO MODEL
ZA MLADE
CRNA GORA**

Decembar, 2013.

Nato Youth Model of Montenegro

NATO

MODEL ZA MLADE

CRNA GORA

 INSTITUT
ZA JAVNU POLITIKU

Decembar, 2013. god.

NATO MODEL ZA MLADE CRNA GORA

Izdavač: INSTITUT ZA JAVNU POLITIKU U PODGORICI
www.publicpolicyinstitute.eu
Svetlane Kane Radević 3, 81110 Podgorica
Tel/Fax: +382 20 220 393
E-mail: office@publicpolicyinstitute.eu
office@natoyouthmne.me

Koordinatorica projekta: SELENA TASIĆ
PROJEKT MENADŽERKA

Eksperti: PROF. DR STEVAN LILIĆ
PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA INSTITUTA,
EKSPERT NA PROJEKTU

NIKOLA SAMARDŽIĆ
UREDNIK PUBLIKACIJE I EKSPERT NA PROJEKTU

Saradnica: STAŠA ĐURIŠIĆ
ASISTENTKINJA NA PROJEKTU

Tehnički urednik: ANDRIJA PERIĆ
ASISTENT NA PROJEKTU

Grafička obrada: STUDIO BRANKO – Podgorica

OVA PUBLIKACIJA NASTALA JE KAO REZULTAT PROJEKTA «NATO YOUTH MODEL OF MONTENEGRO». PROJEKAT JE IMPLEMENTIRAN U SARADNJI SA CRNOGORSKO AMERIČKIM UDRUŽENJEM STUDENATA MAYAA, A FINANSIJSKI GA JE PODRŽALA AMBASADA SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA U PODGORICI. SADRŽAJ OVE PUBLIKACIJE PREDSTAVLJA ISKLJUČIVU ODGOVORNOST AUTORA.

Luka Glušac

vođa stručnih priprema učesnika

Simulacije međunarodnih pregovora za mlade

Studentske simulacije rada međunarodnih organizacija, koje se najčešće nazivaju modeli, nisu novijeg datuma. Štaviše, prvi model Ujedinjenih nacija održan je još početkom pedesetih godina XX veka u Sjedinjenim Američkim Državama. Iako mlađa, istorija modela Severnoatlantskog saveza (NATO) ne manjka primerima. Poslednjih godina razvijaju se i modeli rada organa Evropske unije.

Učestvovanje na modelima rada međunarodnih organizacija pruža studentima priliku da se u praksi bolje upoznaju sa aktuelnim međunarodnim pitanjima, veštinama pregovaranja i pravilima kojima je uređen pregovarački proces u multilateralnom okruženju. Tokom simulacije oni primenjuju osnovna diplomatska načela i razvijaju različite veštine, korisne ne samo u diplomatskom, već i svakodnevnom životu (pregovaranje, debatovanje, postizanje kompromisa, itd).

Modeli su zamišljeni tako da studenti preuzimaju uloge diplomatskih predstavnika, predstavljajući države članice međunarodne organizacije i diskutuju o temi koja je unapred zadata. Glavni zahtev, ali i najveći izazov za učesnike je da nijednog trenutka ne zaborave da ne predstavljaju niti brane svoj lični stav, već stav države koju predstavljaju. To biva posebno izazovno onda kad lični stav učesnika o datom pitanju kontrira zvaničnom stavu države koju predstavljaju.

Upoznavanje i striktno poštovanje pravila procedure omogućava učesnicima da iskuse formalne uzuse zasedanja organa međunarodnih organizacija, čime stiču bolji uvid u dinamiku i tehniku pregovaranja. Stoga im kasnije praćenje rada međunarodnih organizacija postaje mnogo jasnije.

Sledeći dobru uporednu praksu, prvu simulaciju za mlade Severoatlantskog saveta NATO u Crnoj Gori odlikovao je visok obrazovni nivo učesnika, čvrsta pravila procedure zasnovana na stvarnim pravilima rada Saveta, te tema interesantna učesnicima i domicilnoj javnosti. U skladu sa visokim kriterijumima učešća, poseban akcenat je stavljen na pripremi učesnika i realnoj simulaciji.

Kao jedan od prvih saveta tokom priprema, učesnicima je sugerisana važnost artikulisanog i pravovremenog predstavljanja stava države koje predstavljaju. Ukoliko neko ne predstavi, tj. ne podeli svoj stav, drugi ga ne mogu podržati. Iako to zvuči kao isticanje očiglednog, istorija je bila svedok događaja u kojima je jedna strana nešto podrazumevala, a druga smatrala da neisticanje povlači neslaganje. Postoje različiti metodi izražavanja stava. Biranje pravog u pravo vreme pravi razliku između dobrog i lošeg pregovarača. Zbog toga je učesnicima naglašeno da iskoriste prvu priliku da izraze stav, kako bi isti postao predmet dalje diskusije. Naravno, zdrava doza realizma je neophodna i zahteva ostavljanje dovoljnog prostora za kompromis, jer je upravo kompromis faktor koji vodi do konsenzusa, a time i do zajedničke političke odluke.

Tokom priprema učesnicima je ukazano da moraju biti svesni činjenice da će u većini slučajeva neke ideje biti odbijene, a većina prefomulisana i doradena u procesu dostizanja zajedničkog stava. Zbog toga je potrebno dobro se pripremiti, uraditi temeljno istraživanje o stavu države o konkretnoj temi, razviti strategiju i imati u vidu pitanja od najvišeg prioriteta za državu i njene tzv. crvene linije.

Kako je danas engleski jezik diplomatski lingua franca, modeli se po pravilu održavaju na ovom jeziku. Tu praksu sledio je i crnogorski model zasedanja Severoatlantskog saveta. Time su učesnici bili u prilici da dodatno unaprede svoje korišćenje ovog jezika, bolje uočavajući finu, ali nekad izuzetno važnu, razliku između određenih izraza i fraza. Jezička stilizacija završnih dokumenata zasedanja organa međunarodnih organizacija je često mukotrpan i dug proces.

Mnogo je napisano i rečeno o značaju tzv. diplomatskog jezika. Ukoliko bismo pokušali da sumiramo, svesni opasnosti generalizacije, mogli bismo kao glavno pravilo istaći: Ne odbijaj, već preformuliši!

U vezi s tim, učesnicima je ukazano da konstantno imaju u vidu da iste reči nemaju isto značenje niti težinu u kolokvijalnom i diplomatskom govoru.

Britanski diplomata Harold Nikolson je govorio da su diplomate usvojile papirnu valutu konvencionalnih fraza umesto kovane valute svakodnevne ljudske konverzacije. Te fraze, iako po pravilu zvuče ljubazno, poseduju dobro poznatu novčanu vrednost. Prednost takve konvencionalne forme komunikacije, smatra Nikolson, je što održava mirnu atmosferu, dok s druge strane,

omogućava državicima da prenesu ozbiljna upozorenja drugoj strani, koja neće biti pogrešno protumačena.

Valja podsetiti da je takav specijalizovani diplomatski rečnik uveden i, kasnije godinama, razvijan da bi se, između ostalog, izbegla neiskrenost. Upravo zbog toga, diplomata ne bi trebalo sebi nijednog trenutka da dozvoli da sledi makijavelistički credo da neiskrenost drugih opravdava sopstvenu neiskrenost. Neiskrenost ukazuje na manjak diplomatske veštine, ali i na karakter kojem se ne može verovati. U globalizovanom svetu multipolarnog tipa, izloženog asimetričnim pretnjama, države se okreću starim i stvaraju nova partnerstva kako bi se održale i jačale. Uprkos saznanjima o međusobnom korišćenju tajnih metoda prikupljanja podataka, koja su stalna odlika međudržavnih odnosa, poverenje ostaje temeljan uslov zajedničkog delovanja.

Baron Sonino, nekadašnji italijanski premijer i ministar spoljnih poslova, skovao je frazu uvažavajući posebnosti diplomatske službe, koja je bila "nametnuta" učesnicima simulacije kao vodilja: *Aliis licet, tibi non licet!* Na engleskom - *Others may, you may not!*, odnosno - *Drugi mogu, vi ne smete!*

Univerzitetski studijski programi međunarodnih odnosa i međunarodne bezbednosti u regionu dele problem većine društvenih kurikuluma, oličenog u njihovoj izolovanosti od tržišta i manjku praktične nastave. Približavajući teoriju i praksu, studentima zainteresovanim za diplomatsku službu, posebno u multilateralu, ovakvi modeli jesu od velike koristi.

Nijedan model, pa ni ovaj prvi model Severoatlantskog saveta u Crnoj Gori, ne održava se u društveno-političkom vakuumu. U državama koje nemaju dužu tradiciju održavanja modela, a posebno onda kada stručna i opšta javnost diskutuje o članstvu u organizaciji čiji se rad simulira, model dobija posebnu pažnju. Oslanjajući se na već nagovešten ratio modela, podsetimo da on služi učesnicima, od kojih će neki sutra vrlo moguće postati donosioci najviših političkih odluka, da izgrade svoj stav o samom NATO-u, ali i prednostima i manama crnogorskog članstva u istom. Upravo bi zbog toga bilo sasvim pogrešno apriori imputirati učesnicima kakav nato-agitatorski stav, već bi sam model trebalo da se posmatra kao prilika da se razvijaju diplomatske veštine i nadogradi znanje o NATO-u, što će pomoći formiranju informisanog i činjenično utemeljnog stava prema članstvu u ovoj organizaciji.

Prof. dr Nikola Samardžić
profesor Filozofskog fakulteta
Univerziteta u Beogradu

Ulazak Crne Gore u NATO – politički i istorijski benefiti

NATO je institucija Hladnog rata, ali je njegova uloga nadživela blokovsku podelu sveta, koji je samo naizgled bio bipolaran. Svet je u međuvremenu postao složena politička i bezbednosna struktura, u kojoj su sve izraženije razlike u politici i sistemima vrednosti Zapada i Rusije samo jedan od slojeva potencijalnih nestabilnosti. Izazovi bezbednosti i demokratiji, idejama iz kojih je nastao NATO, diversifikovani su i diskretniji. Svet je i dalje podeljen na siromašnu većinu i uređenu manjinu. Svetskom politikom dominiraju autoritarni režimi, koji se održavaju zahvaljujući slabosti institucija, materijalnoj i obrazovnoj oskudici, monopolima i korupciji.

U svetlosti globalnih odnosa, NATO je bezbednosno-politička organizacija koja okuplja uverljivu većinu država u kojima su uspostavljeni visoki standardi demokratije i vladavine prava. Postojanje NATO-a nije obesmišljeno nestankom Varšavskog pakta. Izvoz podrške političkoj nestabilnosti, autoritarnim režimima, ili terorizmu, potiče iz niza država ili centara uticaja nastalih u procesu dekolonizacije, koji su SAD inače aktivno podržavale bez obzira na strateško partnerstvo s nekadašnjim evropskim kolonijalnim silama, dok je sve jasnija i pozicija Rusije u odnosu na tekuće događaje u Siriji, Iranu i Ukrajini, uključujući odnos prema Izraelu. Paradigma pothranjivanja autoritarnih režima i masovnog kršenja ljudskih prava u slučaju Rusije pretila da se primeni i na one ostatke Zapadnog Balkana gde je primetna uzdržanost u pogledu pristupanja NATO-u.

Ne postoji nijedna svetska demokratska država koja je u bilo kom vidu sukobljena s NATO-om. Još uvek nije izbio nijedan sukob u svetu između dve ili

više liberalnih demokratija. Države članice NATO-a i dalje su najprivlačnije u smislu dotoka migranata ili finansijskog kapitala.

U svetlosti lokalnih odnosa, NATO je u svojoj jedinjoj združenoj oružanoj intervenciji 1999. uspeo da preseče spiralu zločina na Kosovu i uspostavi nove odnose snaga koji su omogućili demokratizaciju Srbije i Crne Gore. Izraženo odbojan, i emotivno prožet odnos javnosti Crne Gore i Srbije u odnosu na budućnost pritupanja NATO-u pri tom je veoma razumljiv ukoliko se uzme u obzir opšta neobaveštenost o prirodi, razmerama i posledicama zločina počinjenih na Kosovu 1998. i 1999. nad kosovskim Albancima, koji su, između ostalih bili nastavak istovetne politike koja se, dirigovana iz zvaničnih civilinih i vojnih krugova u Beogradu, vodila u Hrvatskoj i BiH. Crna Gora se 1998-2000. nalazila pod delimičnom vojnom okupacijom ostataka politički i vojno poražene JNA. Zajednički zločinački poduhvat nasilnog razbijanja Jugoslavije i etničkog čišćenja nastavio je da se realizuje i nakon političkih promena ostvarenih u Srbiji 2000. i 2001, opstrukcijom demokratizacije, uređenja vladavine prava, normalizacije odnosa u regionu i procesa suočavanja s neposrednom prošlošću i pomirenja, dok je opstrukcija osamostaljenja Crne Gore i Kosova i evropske integracije Srbije dobila pre svega smisao odlaganja pristupanja preostalih država bivše Jugoslavije NATO-u i približavanja novoj autoritarnoj Rusiji. Usporavanje evroatlantske integracije Crne Gore, nakon njenog punog državnog osamostaljenja 2006, odigralo se upravo po navedenoj shemi uticaja, sa osloncem na domaće političke snage i organizovane kriminalne grupe koje i dalje kontrolišu formalne i neformalne civilne i vojno-policijske grupe iz susjedne Srbije.

Proširenje NATO-a na istočnu Evropu bio je jedan od najznačajnijih političkih i institucionalnih procesa u post-hladnoratovskoj eri. Mi se u bivšoj Jugoslaviji nismo suviše obazirali na prilike u istočnoj Evropi koja je konstituisana kao zatvoren prostor sovjetskog eksperimenta nad društvom, ekonomijom i kulturom. Štaviše, u bivšoj Jugoslaviji, ali i u post-jugoslovenskom političkom mišljenju, često su se ponavljali jasni stavovi, da je prednost Jugoslavije u njenom nesvrstavanju, u laviranju između Istoka i Zapada, u približavanju najboljih osobina komunizma i liberalnih demokratija. Nesvrstanost Jugoslavije, njena nesposobnosti da usvoji standarde otvorenog i slobodnog društva, politike i ekonomije, njeno odsustvo soidarnosti s potlačenim nacijama u sovjetskom lageru, samo su neka od objašnjenja bujanja agresivnih nacionalizama tokom osamdesetih, i vezivanje dotad zajedničke JNA za političke i ratne planove Beograda, ukoliko tu nije bilo i procesa koji su ukazivali na kobnu političku ulogu vojske u čitavoj srpskoj i jugoslovenskoj istoriji XX veka.

U javnoj raspravi, koja je prioritarna, o pristupanju Crne Gore NATO-u istorijski konkrest je od izuzetne važnosti, koliko i formalno-politički i administrativni. Zapadna Evropa i SAD bile su nemoćne pre sovjetskim terorom u Is-

točnoj Nemačkoj (1953), Mađarskoj i Poljskoj (1956) i Čehoslovačkoj (1968), kad su se gušile pobune koje su zahtevale više sloboda i prava. Prethodno je SSSR anektirao Litvaniju, Latviju i Estoniju, a u celom istočnoevropskom komunizmu, uključujući Jugoslaviju, iz školskih sistema se brisala činjenica da je Drugi svetski rat započeo nacističkim i sovjetskim komadanjem Poljske. Najdublji politički sukob u komunističkoj Jugoslaviji nastupio je sukobom Beograda s Moskvom 1948, i progonom staljinista u jugoslovenskoj vojsci, policiji i partiji. I mada je bio privremen, trajao je svega do 1955, a Jugoslavija od 1972. zauzimala ponovo izražen prosovjetski stav, koji je zatim napustila u poslednjim Titovim godinama, lom iz 1948. ozbiljno je traumatizovao prosovjetske sektore jugoslovenskog društva, naročito u Crnoj Gori i Srbiji. I na takve sentimente računale su prosovjetske snage bivše Jugoslavije, uključujući kult potpredsednika savezne vlade i šefa tajne policije Aleksandra Rankovića (smenjenog 1966. kako bi se realizovale privredne reforme iz prethodne godine i delimično otvaranje jugoslovenskog društva). I dok je u istočnoj Evropi padao komunizam 1989, ujedinila se Nemačka 1990, i 1991. raspadao Sovjetski Savez, Jugoslavija je postepeno nestajala. Pod ideološkom komandom, posredno i okupacijom, vojske i paravojske, policije i militantnih partijskih bandi i konzervativnih, takođe prosovjetskih krugova u pravoslavnoj crkvi, Srbija i Crna Gora pokušavale su, početkom devedesetih, da pronađu svoje članstvo u Varšavskom paktu koji je za sve, osim za njih i za naizgled neuračunljive krugove u Moskvi, prestao da postoji.

Neki od političkih, bezbednosnih, administrativnih i istorijskih argumenata u prilog NATO integracije Crne Gore bili bi sledeći:

- NATO je od svoga osnivanja 1949. učinio da se hladnoratovski sukobi, okončanjem sovjetske blokade Berlina, izmeste sa evropske teritorije.
- NATO je doprineo stabilnosti, demokratskom i ekonomskom prosperitetu istočne i centralne Evrope.
- NATO je, uključujući proces evropskoj ujedinjenja, trajno približio istorijske neprijatelje, čiji su sukobi doprineli, između ostalog, izbijanju dva svetska rata.
- Ključni argumenti protiv širenja NATO-a na Zapadni Balkan uključuju brigu o mogućem zaoštavanju odnosa Zapada i Rusije. Rusija je, međutim, uspostavljanjem autoritarnog i antidemokratskog režima, najviše doprinela tom zaoštavanju. Nijedna istočnoevropska demokratska država se u međuvremenu nije opredelila u prilog povratka pod ruski (postsovjetski uticaj). Otpori Crne Gore i Srbije ulasku u NATO nemaju nikakve suštinske veze s NATO intervencijom 1999, koja je zaustavila divljanje Miloševićevih snaga na Kosovu i masovno etničko čišćenje, ti otpori su brižljivo negovani relikti staljinizma i klero-nacionalizma.

- Evropa je i dalje prostor najrazvijenijih svetskih ekonomija, demokracija i kultura. Širenje NATO-a doprinosi obostranom približavanju država članica s novim državama članica, i institucionalni okvir bezbednosnih i političkih odnosa sa SAD. Širenje NATO-a na istočnu Evropu je hladnoratovske podele odbacilo daleko na istok.
- Transatlanske veze su važan segment evropskog istorijskog, političkog i kulturnog identiteta. SAD su druga otadžbina većini evropskih nacija, uključujući crnogorsku i srpsku, i sve ostale jugoslovenske nacije.
- U državama članicama NATO-a je osporavanje uloge i smisla NATO-a otvoreno i slobodno. U državama i društvima dominantno neprijateljskim prema NATO-u i državama članicama javni argumenti u prilog NATO integracije, ili približavanje SAD-u i ostalim državama članicama je cenzurisano, nekad i kriminalizovano.
- Rusija je s državama članicama kojima dominira zahvaljujući odsustvu slobodnih i demokratskih institucija, i dalje potencijalna pretnja evropskom i svetskom miru. Rusija je aktivno doprinela opstanku zločinačkog režima u Siriji, teokratije u Iranu i, između ostalog, izvoza terorizma usmerenog protiv Izraela kao ključnog američkog saveznika u regionu, i evropskepticizmu i opasnim društvenim podelama u Ukrajini čiji se najprogresivniji društveni slojevi zalažu u prilog evropske integracije. Paradigma takvog odnosa zvanične Rusije odnosi se i na delove Zapadnog Balkana, uključujući Crnu Goru.
- Iskazano kolokvijalnim političkim govorom, anti-NATO političari, tajkuni i njihovi partneri u organizovanim kriminalnim grupama svoje zamišljene svetove konsituišu u rubljama, a profite iz tranzicione pljačke i kriminalnih aktivnosti naplaćuju u evrima i dolarima, a u idealnim prilikama ih sklanjaju u zapadnoevropske, švajcarske ili američke banke.
- Širenje NATO-a na Zapadni Balkan će dugoročno onemogućiti “renacionalizaciju” odbrambenih sistema koje bi post-jugoslovenske države mogle upotrebiti u nekom novom potencijanom obračunu.
- Troškovi NATO integracije su mali u poređenju sa ekonomskim i političkim benefitima.
- Crna Gora je i mediteranska država. Demokratizacija, ekonomski razvoj i stabilnost istočnog Mediterana obezbeđeni su upravo ulaskom Grčke i Turske u NATO, čime su se vremenom pomirile, ili obesmislile, mnoge od njihovih istorijskih i političkih razlika. NATO je imao i važnu ulogu u mirnom usmeravanju kiparske krize koja je generisala proces dalje demokratizacije i Kipra i Grčke, i njihove evropske integracije. Slični mehanizmi primenljivi su i na regionalne odnose Crne Gore i Albanije, koji su inače veoma unapređeni u poslednjim godinama.

Sušтина napora da se Srbija i Crna Gora zaustave u procesu ulaska u NATO, a BiH i Kosovo održavaju kao nedovršene i problematične države delimično je i u rešenosti da se onemogući puna evropska i evroatlantska integracija nekadašnjeg jugoslovenskog prostora. NATO je pre svega bezbednosna, politička i moralna protivteža, u Crnoj Gori, Srbiji, BiH, u izvesnom smislu i Hrvatskoj, ostacima poraženih snaga nekadašnje JNA koja je bila najaktivniji i najdestruktivniji vojni i politički činilac raspada Jugoslavije, a njeni uticaji i danas prisutni u institucijama, medijima, političkom i javnom životu. U tom smislu se može pretpostaviti da će ulazak država Zapadnog Balkana, tj. bezbednosno-političke evroatlantske integracije bivšeg jugoslovenskog prostora u NATO obeležiti, i simbolički i stvarno, kraj Hladnog rata bivše Jugoslavije čija se spoljna i unutrašnja politika, naročito u poslednjem razdoblju dekadencije i dezintegracije, hranila hladnoratovskom paradigmom i očekivanjima od obnove totalitarizma u bivšem Sovjetskom Savezu.

Komentar

Bojan Šarkić

Državni sekretar, Ministarstvo odbrane Crne Gore

Projekat NATO Youth Model of Montenegro, je apsolutno dobra ideja. Ne samo da se radi o simulaciji funkcionisanja dijela strukture NATO-a i učešća mladih, zainteresovanih ljudi, već i o briljantnoj komunikacijskoj vježbi, kojoj bi se mogli, s vremena na vrijeme, privući i djelovi državne administracije i NVO, radi treninga i praktičnog upoznavanja sa specifičnim sredinama kao što su NATO ili EU.

Ovakve simulacije će naučiti mlade ljude da se za svaki susret moraju dobro pripremiti i potkovati znanjem, da nije problem i sramota reći da ti nešto nije jasno ili da ne znaš, jer će se na kraju uštedjeti vrijeme i svoje i sagovornika, a i prevazići problem, ako je kao takav i postojao.

Naučiće da je komunikacija sa sagovornikom ili više njih, ključni dio odnosa iznalaženja saglasnosti i konsensusa, na čemu se i zasnivaju ovakve organizacije, kao što je NATO.

Ovakav trening će pružiti svakom mladom čovjeku, samopouzdanje bazirano na znanju i komunikaciji, koje ga pak može dovesti do inventivnosti i hrabrosti biti lider, bez čega se danas ne može zamisliti ni mladi menadžer, niti budući diplomata ili političar.

Ovo jesu nove stvari u Crnoj Gori i apsolutno ih treba podržati.

Olivia-Georgiana Drăgușin
MoNYS

Rumunija – Brisel – Crna Gora

Dragi učesnici NATO simulacije za mlade,

Odabrala sam ovaj naslov da bi ste bolje razumjeli kako sam ja doživjela posljednjih nekoliko dana provedenih u Podgorici. S obzirom na to da dolazim iz Rumunije upoznata sam sa komunističkom prošalošću, kao i sa tim kako politička, ekonomska i socijalna tranzicija ima veliki uticaj na to kako mi kao društvo u razvoju se osjećamo radimo, djelamo. Boraveći u Briselu i dolazeći u dodir sa demokratskim vrijednostima koje promovišu Evropska Unija i NATO, pomoglo mi je da bolje razumijem šta su zaista Evropska Unija i NATO htjeli kada su nas pozvali da se pridružimo - ne da bismo bili kao druge NATO, EU zemlje već da nam pruže pomoć pri traženju našeg sopstvenog puta u dostizanju potpune demokratije. Crna Gora me je podsjetila na Rumuniju na početku 2000-te godine kada je bila orjentisana ka ulasku u Evropsku Uniju i NATO. Kao i u slučaju sa Rumunijom, duboki strukturni problemi su velika prepreka na putu pristupanja Crne Gore međunarodnim tijelima.

Svaka promjena počinje malim koracima. Vi i ova simulacija možete biti prvi stepen edukacije građana Crne Gore, šta NATO zaista predstavlja, da to nije samo vojna organizacija nego način života u sigurnoj i bezbjednoj sredini.

Bilo mi je zadovoljstvo što sam provela sa vama zanjih nekoliko dana. Žao mi je što se nismo pozdravili kad sam odlazila, ali nisam htjela da prekidam žustru i obećavajuću debate. Ubijedena sam da je simulacija bila jedno značajno iskustvo i vježba za vas kao diplomate.

Sve pohvale organizacionom timu na njihovom ogromnom trudu. Znam da je bio izazov organizovati jedan ovakav događaj. Takođe bih htjela da se zahvalim Generalnom Sekretaru i Asistentu Generalnog Sekretara na prihvatanju mojih savjeta, komentara i primjenjujući ih u presjedavanju sjednicom u NATO kontekstu.

Radujem se viđanju do godine u drugom izdanju NATO simulacije za mlade, a zašto i ne na Model NATO Youth Summit (MoNYS) 2014.

Srđan Orlandić
Generalni sekretar

Na početku iskoristio bih ovu priliku da izrazim zahvalnost Institutu za javnu politiku zbog organizovanja ove konferencije i okupljanja mladih voljnih da rade na svojoj edukaciji, te samim tim davanja mogućnosti da se u praksi upoznamo sa procedurom koja je prisutna u NATO, kao i zbog pozivanja eminentnih gostiju koji su nam prezentovali ulogu NATO-a i podarili nam priliku da diskutujemo sa njima na ovoj temi. Na kraju uvodnog dijela, naglasio bih da mi je bila velika čast da budem na poziciji Generalnog sekretara na prvom modelu NATO-a u Crnoj Gori!

Ono što bih želio da istaknem je nivo kvaliteta delegata, koji je zaista bio izvanredan. Prominentni ambasadori su predstavljali spoljnu politiku svojih zemalja realistično, što ukazuje na to da su svi učesnici ove simulacije obavili temeljna istraživanja za istu. Zbilja sam bio prijatno iznenađen sa nivoom znanja koji posjeduju ovi mladi ljudi, a koje se odnosi na situaciju u svijetu i konfliktima koji su trenutno aktuelni. Nepotrebno je pominjati da su posjedovali skup informacija o istoriji zemalja koju predstavljaju, njihovom mjestu u međunarodnim odnosima, međunarodnim odnosima, itd. Vrlo je pohvalno interesovanje mladih za situaciju u svijetu i uticaj globalizovanog svijeta na njihove zemlje. Crna Gora mora da bude ponosna na njih i njihovu voljom da uče o Sjevernoatlantskom savezu, naročito zbog aktuelnog crnogorskog procesa evropskih i evro-atlantskih integracija. Veoma je bitno da neko ko ima volju da uči bude podržan od strane države i smatram da su učesnici ove konferencije pravi izbor i da Crna Gora treba bezrezervno da ulaže u njihovo obrazovanje, međutim ova problematika je veoma široka, te ovo nije mjesto za dalje elaboriranje o istoj. Ponosan sam na to što sam imao priliku da debatujem o ovoj veoma značajnoj temi sa budućim liderima ove države ili budućim liderima neke od međunarodnih organizacija, kao što je NATO.

Kao Generalni sekretar imam obavezu da napišem par riječi o usvojenom dokumentu. Po mom mišljenju, uzeto u obzir zbijenost vremena, usvojeni dokument je sveobuhvatan i napisan u formi koja se koristi u međunarodnim organizacijama, što je posebno pohvalno. Dokument koji je usvojen na samitu u

Čikagu 2002. godine bio je uzor za ovaj communique, te sadrži sve neophodne tačke i preporuke u odnosu na temu ove simulacije. Želio bih da istaknem da su svi ambasadori, kroz plodonosnu debatu, bili aktivni u sastavljanju ovog dokumenta.

Benefiti ovog tipa konferencija su nebrojano veliki. Njihov cilj je da edukuje učesnike o radu i značaju međunarodnih odnosa. Simulirajući rad Sjevernoatlantskog saveza, učesnici preuzimaju ulogu diplomata, te moraju upotrijebiti raznovrsne komunikacione sposobnosti i sposobnosti kritičkog razmišljanja sa ciljem da predstavljaju politiku svojih zemalja. Ove sposobnosti uključuju javni nastup, grupnu komunikaciju, istraživanje, analizu politika, aktivno slušanje, pregovaranje, traženje rješenja konflikata, itd. Prema tome, simulacija NATO-a će povećati sposobnost učesnika da se angažuje u rješavanju problema, razviju retoričke sposobnosti, te da kroz kompromise, u slučaju postojanja različitih konfliktnih interesa, usvoje određeni dokument.

Iskreno se nadam da sam u ovom kratkom članku uspio da objasnim koristi ove konferencije, što je i bila njegova svrha. Na kraju, želio bih još jednom da istaknem moju zahvalnost Institutu za javnu politiku, njihovim Ekselencijama, ambasadorima dvadeset i osam zemalja članica Sjevernoatlantskog saveza, te sa uzbuđenjem iščekujem buduću saradnju.

Sekulović Nina

Novinarka na simulaciji

Održana prva simulacija Sjevernoatlantskog savjeta za mlade u Podgorici

Bolja informisanost o NATO-u i razvijanje diplomatskih sposobnosti

U cilju intenzivnije i kvalitetnije informisanosti o NATO organizaciji i radu njenog najuticajnijeg organa, održana je prva simulacija sastanaka Sjevernoatlantskog savjeta za mlade u Crnoj Gori. Realizovana od strane Instituta za javnu politiku u saradnji sa Crnogorskim alumnistima i podršku ambasade SAD, ova simulacija održana je u KICu "Budo Tomović" u Podgorici u trajanju od 6. do 8. decembra.

Pomenuta simulacija, pod nazivom Nato Youth Model of Montenegro (NYMM), bavila se prvenstveno tematikom Crne Gore kao garanta stabilnosti na Zapadnom Balkanu. Fokus ove simulacije, uključujući i gostovanja stručnjaka na polju međunarodnih odnosa, usmjeren je na trenutni odnos naše zemlje prema NATO savezu, akcentujući sve one sumnje, nejasnoće i nedoumice koje građani mogu imati. Pažnja je takođe bila usmjerena i na pitanje medijske percepcije i anagažmana u pogledu dotične tematike.

Ovaj skup mladih otvorili su predstavnici crnogorskih i međunarodnih institucija i to: zamjenik ambasadora SAD Douglas Džons, ambasador Slovenije Vladimir Gasparič, državni sekretar u Ministarstvu odbrane Bojan Šarkić, savjetnik u MO Mehmedin Tahirović, programska menadžerka Instituta za javnu politiku Selena Tasić kao i predstavnica Model NATO Youth Summit Brisel Dragusin Olivia.

Važnost dijeljenja istih vrijednosti zemalja članica unutar sjevernoatlantskog savjeta istakli su na samom početku gospodin Džons i gospodin Gasparič. Zamjenik ambasadora SAD Džons je takođe objasnio da je vladavina prava Crne Gore, područje na kojem treba najprije raditi, Skrećući pažnju na cijenu ovakvog članstva, ambasador Slovenije Gasparič dodao je da vjeruje u punu vrijednost njenog iznosa:

”Nedavno sam rekao da je godišnja članarina u NATO 500.000 eura. To je puno manje nego da sami gradite svoju armiju. Pri tom dobijate članstvo u najvećoj vojno-političkoj organizaciji na svijetu.”

Na specifičnost, složenost ali i potrebu poštovanja pravila diplomatije ukazao je državni sekretar u Ministarstvu odbrane Šarkić dok je savjetnik u MO Tahirović izrazio izuzetnu važnost NATO za Crnu Goru:

”NATO je jedina organizacija koja može Crnoj Gori garantovati bezbjednost i prosperitet u kontinuitetu.”

Predstavnica Model NATO Youth Summit Brisel Dragusin Olivia jeste objasnila delegatima važnost ovakvih aktivnosti, ohrabrujući ih na snažno učešće jer je njihovo mišljenje važno.

Na samom kraju ovog izlaganja, programska menadžerka Instituta za javnu politiku Selena Tasić ukazala je na suštinu ovakvog projekta: ”Cilj simulacije je da se oni bolje informišu, steknu znanja i vještine za razumijevanje i jednog dana aktivno učestvuju u procesu pridruživanja Crne Gore evroatlantskoj zajednici, bilo kao predstavnici Vlade, parlamenta, civilnog sektora ili medija.”

Institut za javnu politiku, organizacija koja aktivno djeluje od marta 2013. god, reintegraciju država Zapadnog Balkana u međunarodnu zajednicu smatra političkim, ekonomskim i društvenim prioritetom za čitav region., kako stoji na njihovom oficijalnom sajtu. Trenutna slaba podrška crnogorskog naroda članstvu u NATO savezu, kako odgovaraju sa Instituta, razlog je nedovoljne informisanosti i nedostatka motivacije.

”Paralelno sa ovim projektom, Institut je sproveo monitoring medija za izvještavanje o NATO u toku septembra, oktobra i novembra mjeseca 2013. godine. Nizak nivo podrške javnog mnjenja NATO integracijama rezultat je nedovoljne informisanosti građana o ovoj temi. Pored Vlade, mediji ovde igraju veoma važnu ulogu, jer oni predstavljaju sponu između institucija i građana. Oni su ti koji stručnu terminologiju i politički diskurs prevode na jezik koji je građanima razumljiv i jasan. Nedovoljna obučenost novinara za izvještavanje o sektoru bezbjednosti, manjak medijske inicijative i generalno odsustvo motivacije kada je u pitanju tema NATO-a među glavnim su razlozima za trenutno nizak nivo podrške”, objasnila je Tasić.

Drugi dan simulacije – ispunjena očekivanja mladih ambasadora

Drugi dan NYMM protekao je u dugoj, iscrpnoj ali i vrlo izazvoj diskusiji kako su objasnili mladi delegati, debatujući o javnoj podršci crnogorskog naroda evroatlantskim integracijama, medijskoj pokrivenosti i načinu izvještavanja o ovoj tematici do konkretnijih akcija poput NATO intervencija kojima Crna Gora trenutno pruža podršku.

Utisci amabasadora prve simulacije ove vrste u Crnoj Gori, bili su izuzetno pozitivni, ukazujući na višestruke dobiti ovakvog učešća.

”Svi učesnici su divni, možete da ih pitate sve, svi žele da pomognu i teže saradnji”, objašnjava jedna od najmlađih delegata Marija Dedić, učenica Gimnazije ”Slobodan Škerović”.

Još jedna prednost ovakve simulacije jeste učenje i razumjevanje pravila diplomatije.

”Ono što je ovdje jako važno jeste i razdvajanje sopstvenog mišljenja od onog koje imate kao delegat”, objasnila je studentkinja Fakulteta političkih nauka Danka Marković.

”Preporučila bih svima, ovo je jako važno za sve mlade ljude kao i za budućnost naše zemlje, znanje o EU, NATO-u kao i o svim ostalim aktuelnim pitanjima”, kazala je studentkinja Pravnog fakulteta Mina Muković.

”Bila je to jedna izuzetno plodonosna debata, ovako nešto mnogo pomaže, meni će svakako značiti za moj magistarski rad iz međunarodnih odnosa”, obrazložila je studentkinja Fakulteta političkih nauka Katarina Ivanović.

Pored crnogorskih učesnika učestvovao je i student Ekonomskog fakulteta Slovenije, Tilen Šerc Turk. Ovaj delegat kaže da je pozitivno iznenađen žustrinom i diplomatskim sposobnostima kolega:

”Iznenadilo me je koliko su delegati oštri, morate da se potrudite da dobro progurate i argumentujete vaše predloge, što je jako dobro.”

Generalni sekretar ove simulacije, student Fakulteta političkih nauka Srđan Orlandić izrazio je svoje veliko zadovoljstvo angažmanom i sposobnostima samih učesnika kao i cjelokupnom organizacijom.

U večernjim satima drugog dana simulacije uslijedio je sastanak sa gradonačelnikom Podgorice dr Miomirom Mugošom, koji je razgovarao sa učesnicima o njihovim utiscima o samoj simulaciji, pozdravljajući ovakav čin i ukazujući na važnost aktivizma mladih ljudi.

Zatvaranje simulacije – izglasavanje Communiqués i uručenje sertifikata. Davor Božinović o članstvu u NATO

Treći dan pomenute simulacije obilježilo je usvajanje Communiqués, finalnog zvaničnog dokumenta koji izglasava 28 zemalja članica i koji je kako to pravila nalažu donijet konsenzusom na zadovoljstvo svih delegata. Kako stoji u ovom dokumentu NATO će pratiti napredak i realizaciju neophodnih reformi u našoj zemlji, pritom računajući na podršku Crne Gore kao svog partnera u trenutnim misijama, kakva je intervencija u Maliju.

Kao finalan čin, uslijedila je dodjela sertifikata, koje je uručio Hrvatski poslanik Davor Božinović, nekadašnji ministar odbrane i šef misije pri NATO-u. Neposredno prije uručjenja pomenutih sertifikata kao i posebnih nagrada za najbolje delegate, Božinović je takođe razgovarao sa mladim učesnicima

o protekloj simulaciji, odgovarajući na njihova pitanja. Govorilo se o rizicima po nacionalnu sigurnost u savremenom društvu, pametnoj odbrani ali i neophodnosti razumljivog i jasnog obraćanja javnosti. Podrška hrvatskog naroda članstvu u NATO išla je uzlaznom putanjom, kako on objašnjava, prije svega zahvaljujući realizaciji brojnih tribina na kojima su građani dobili odgovore i snažne argumente koji to potkrepljuju. Izvještavanje medija bilo je suprostavljeno ali je upravo u tome i suština, dodaje Božinović.

”Bilo je onih koji su bili automatski protiv, naravno bilo je i onih koji su realnije pristupali pitanjima Nato-a, moje iskustvo je da je uvijek bolje kad se otvaraju dvojbe, kad se otvaraju pitanja nego kada bi mediji govorili samo o pozitivnim stranama bez neke dodatne argumentacije dakle bitno je izoštriti debate, poruke. Mediji mogu odigrati i odigrali su u Hrvatskoj važnu ulogu, ponavljam da je dobro da su kritični ali onda moraju pustiti prosto argument sa druge strane. Riječ je samo o transformaciji problematike na razumljiv način.”

Gospodin Božinović uvjerava da Hrvatska ni jednim dijelom nije izgubila svoju samostalnost ili pak osjetila negativne posljedice njenog članstva u NATO.

”Suverenitet Hrvatske nije ugrožen. (...) Niti je jedna od tačaka dnevnog reda bila kontraverzna za Hrvatsku. Bilo je strahova. Ništa od toga se nije desilo, a desilo se da se ljudi osjećaju bezbjedno jer žive u zemlji koju niko neće napasti”, kazao je Božinović

Posebne nagrade NYMM simulacije uručene su Slavenu Živkoviću, studentu Fakulteta političih nauka, kao najboljem delegatu i Deni Dervanović, studentkinji Pravnog fakulteta, za najbolji uvodni govor.

Na pitanje o tome da li će mladi imati priliku i sledeće godine da učestvuju u jednom ovakvom projektu organizatori odgovaraju potvrdno, objašnjavajući da je u planu učešće na globalnom Model NATO Youth Summitu.

”Nadamo se da hoće i da će Nato Youth Model of Montenegro postati tradicija koja će se svake godine odžavati u Crnoj Gori i okupljati mlade kvalitetne ljude. Takođe je u planu da se oformi prva crnogorska delegacija koja će učestvovati na globalnom Model NATO Youth Summitu.”, objasnila je programska menadžerka Instituta za javnu politiku Selena Tasić.

NATO Youth Model Summit predstavlja simulaciju univerzalnog karaktera, koja se od 2012. god. održava u Briselu sa ciljem bolje informisanosti mladih o NATO-u kao i razvijanja vještina diplomatskog pregovaranja.

*Dr. sc. Davor Božinović,
Predsjednik odbora za
Međunarodnu saradnju i član
Odbora za odbranu i član
izaslanstva Hrvatskog Sabora
pri Parlamentarnoj Skupštini
NATOa*

*Delegacija Republike Grčke,
Predstavnik, Ivan Jeknić*

Crna Gora kao faktor stabilnosti na području Zapadnog Balkana

Republika Grčka će se odlučno pridržavati Vašingtonskog sporazuma i njegovih principa u svim pitanjima koja se tiču međunarodne zajednice. Ostayemo pri Strateškom konceptu za odbranu i bezbjednost utvrdjenom na Lisabonskom samitu 2010. godine. U skladu sa navedenim, podržaćemo svaku zemlju spremnu da prihvati vrijednosti i dužnosti utvrdjene ovim dokumentima koji predstavljaju temelje NATO-a.

Republika Grčka smatra da se dugoročna bezbjednost i prosperitet mogu postići samo demokratskom obnovom Zapadnog Balkana i očuvanjem stabilnosti Mediteranskog područja. Podržavamo sve zemlje koje dijele naše stavove i napore u tom smjeru. Smatramo i da Republika Crna Gora značajno doprinosi tom cilju.

Uvijek je bilo neslaganja na području Zapadnog Balkana, ali prije nepune dvije decenije, imali smo građanski rat u našem susjedstvu. Bili smo svjedoci društvenih previranja, razaranja, ratnih zločina i grozota blizu srca Evrope, i Republika Grčka je dala svoj doprinos da se to privede kraju. Pridružili smo se i pružili podršku operacijama sa ciljem da se prekinu sukobi u Bosni, da se uspostavi mir na Kosovo, u BJR Makedoniji i Albaniji. Nakon što je mir uspostavljen, pružili smo pomoć tamo gdje je pomoć bila potrebna. Pružili smo novčana sredstva za obnovu i razvoj kroz Grčki plan za ekonomsku rekonstrukciju Balkana.

Danas, mi potenciramo politički dijalog kroz saradnju u svim državama Balkana. Pridruživanje međunarodnoj zajednici mora biti prioritet svih

bivših jugoslovenskih država. Pored ostalih aktivnosti, Republika Grčka pruža akademsko i vojno obrazovanje svim građanima Crne Gore.

Stabilnost ili razdor na području Zapadnog Balkana ima veliki uticaj na Republiku Grčku. Mi održavamo bliske političke, ekonomske i kulturološke odnose sa mnogim balkansim državama. Mir u regionu otvara vrata mnogim ekonomskim prilikama: gasovodi sa Italijom i Turskom, novi putevi za trgovinu, nova tržišta za investicije i nove turističke destinacije, izmedju ostalih. Do danas, naše mirovne snage su prisutne da pruže podršku u regionu i obezbijede da se strahote rata nikada ne ponove.

Republika Crna Gora je uglavnom izbjegla ratna razaranja. Uprkos društvu multientničkog karaktera, politička previranja nisu prerasla u građanski rat. Crna Gora se suočila sa izazovima etničke netrpeljivosti politikom umjerenosti i započela demokratsku tranziciju, obnovivši svoju nezavisnost na putu demokratizacije društva. Odlukom da započne pristupanje zajednici evropskih država Crna Gora je izbjegla NATO intervencije u regionu.

Republika Grčka smatra bezbjednost Sredozemnog mora visokim prioritetom naše vlade. U tom pogledu, vodimo redovan politički dijalog sa zemljama sličnog geopolitičkog interesa kroz različite sporazume i međunarodne organizacije usmjerene ka pitanjima Mediteranskog područja. U te entitete između ostalih spadaju i Unija za Mediteran i Jadransko-jonska inicijativa, a obim saradnje obuhvata i ekološka i ekonomska pitanja.

Po pitanju same bezbjednosti, dio naših vojnih snaga djeluje u Sredozemnom moru kroz operaciju "Active Endeavour" (pokrenuta radi sprečavanja terorizma, piraterije i krijumčarenja na području Mediterana), a dio u našim teritorijalnim vodama. Grčke teritorijalne vode zauzimaju veliku površinu i dio su međunarodnih trgovačkih puteva. Naše vojno prisustvo doprinosi bezbjednosti tih pomorskih puteva.

Veliki dio naše ekonomije se oslanja pomorsku trgovinu kroz naše trgovačke flote, pri čemu cijenimo i veliki značaj turizma, ribolova i akvakulture. Iz tih razloga, posvećeni smo očuvanju stabilnosti međunarodne trgovine i ekološke ravnoteže naših mora. Trgovina, turizam i industrija tolikog obima ne može se nesmetano razvijati bez odgovarajućeg stepena bezbjednosti Sredozemnog mora.

Crna Gora je poslednji dio sistema Zajedničke odbrane na Jadranskom moru. Ona je primorska zemlja, i poput drugih zemalja sličnog položaja prepoznaje važnost Mediterana za naš ekonomski razvoj. Crna Gora je već član i učesnik mnogih međunarodnih grupa usmjerenih ka Jadranskom i Mediteranskom području, i njeno dalje učešće će ojačati bezbjednost u širem regionu.

U protekloj deceniji građani Crne Gore napravili su velike korake ka jačanju demokratskih institucija njihove države, i njihovi naponi jesu za primjer drugima u regionu. Napravili su velike pomake u sprovođenju društvenih

i ekonomskih reformi do evropskih standarda bez ugrožavanja političke stabilnosti. Svjedoci smo njihove posvećenosti ciljevima i vrijednostima zajednice evropskih država i NATO saveza kroz njihovo zakonodavstvo i spoljnu politiku. Crna Gora je član Partnerstva za mir, Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, i na putu ka izvršenju svih obaveza utvrđenih u Akcionom planu za članstvo.

Tamo je gdje je potrebno, Republika Grčka učestvuje u operacijama protiv piraterije, terorizma i krijumčarenja i učestvuje u mnogobrojnim humanitarnim i mirovnim operacijama u svijetu. Pozdravljamo posvećenost Crne Gore istoj dužnosti. Crna Gora je uključena u operacijama protiv piraterije u Istočnoj Africi (Operacija „Atalanta”), u mirovnim misijama u Avganistanu (Unutar „IS-AF”-a) i Liberiji (operacija „UNMIL”).

Crna Gora je dosadašnjim djelima dokazala svoju posvećenost cilju i principima NATO saveza.

Republika Grčka smatra da ta posvećenost predstavlja težište regionalne stabilnosti, i na osnovu navedenog, imajući u vidu i ostale napore ove zemlje, podržavamo ulazak Crne Gore u NATO porodicu. Republika Crna Gora ima naš glas za pristupanje NATO savezu.

*Delegacija Republike Letonije
Predstavnic, Dena Dervanović*

Crna Gora kao garancija stabilnosti u regionu Zapadnog Balkana

Dokument o Poziciji za Sjeverno-atlantsko vijeće

Stabilnost, stavljena u kontekst zemalja Zapadnog Balkana je kompleksan izraz koji nije definisao ovaj region u poslednje dvije decenije. Složena istorija ovog regiona zadnjih 20 godina je nesumnjivo stvorila potrebu za međunarodnom akcijom u više navrata. Ovi užasavajući događaji su osnažili međunarodnu zajednicu da snažno reaguje na situacije ovog tipa i pruži pomoć u rezoluciji konflikata.

Godine 1995. NATO je izvršio operaciju sa ciljem zaustavljanja agresija u Bosni i Hercegovini. Ova operacija je igrala ključnu ulogu u svršetku rata u Bosni i Hercegovini i u potpisivanju Dejtonskog mirovnog sporazuma. 1999. godine, druga velika vojna operacija u istoriji sjeverno-atlantskog saveza je dovela do povlačenja jugoslovenskih snaga sa Kosova i stavila tačku na jugoslovenske ratove iz devedesetih. Ovo potvrđuje da je prisustvo i učešće NATO-a igralo značajnu ulogu u stabilnosti regiona Zapadnog Balkana. Zemlje Zapadnog Balkana su imale dug i naporan oporavak od ratova i tom oporavku su značajno doprinijele međunarodne organizacije kao Ujedinjene nacije, OEBS i NATO sa mirovnim operacijama. Mirovne operacije su doprinijele stabilnosti regiona i vladavinu prava i Letonija vjeruje u efikasnost ovih akcija.

Per capita, Letonija je jedna od zemalja sa najvećim doprinosima međunarodnim vojnim operacijama i redovno učestvuje u međunarodnim mirovnim i bezbjednosnim operacijama. Letonske oružane snage su takođe doprinijele NATO i EU vojnim operacijama u Bosni i Hercegovini (1996–2009), Albaniji (1999), Kosovu (2000–2009) and Republici Makedoniji (2003). Međutim, Letonija čvrsto vjeruje da neposredno prisustvo ovih organizacija nije, i ne bi trebalo da bude jedina preduzeta mjera za obezbjeđivanje mira i bezbjednosti. Upravog iz ovog uvjerenja Letonija podržava trenutne miroljubive odnose iz-

među zemalja Zapadnog Balkana. U prilog tome, Letonija je bila jedna od prvih zemalja koja je priznala nezavisnu Crnu Goru 12.juna 2006.godine, gotovo odmah nakon referenduma za nezavisnost (21.maj.2006). Diplomatski odnosi naše dvije zemlje su uspostavljeni sedam dana kasnije – 19. juna 2006.

Mnoge zemlje ovog regiona i dalje očekuje jedan veliki izazov – evropske i NATO integracije. Proces pridruživanja EU i NATO je za Letoniju trajao gotovo 10 godina, od 1995. do 2004. i bilo je usko povezano sa brojnim, značajnim reformama javne administracije i drugih sektora. Letonija posmatra region Zapadnog Balkana i podržava napore Crne Gore da postane dio jedinstvene Evrope i zajedničkog bezbjednosnog prostora, i spremni smo da podijelimo naša iskustva.

Crna Gora je, čak i kroz nesigurnu blisku prošlost regiona, pokazala multi-kulturalnost i toleranciju. Crna Gora je do sada, po mišljenju Letonije, pokazala miroljubive namjere i iskrenu želju za izgradnjom jakih odnosa sa zemljama koje su, zajedno sa njom, nekada formirale Jugoslaviju.

Imajući u vidu tu želju za mirom i stabilnošću, Crna Gora se pridružila programu Partnerstva za Mir (PfP - Partnership for Peace) 2006.godine na Samitu u Rigi. Kao što je poznato, svrha ovog programa je povećanje stabilnosti, smanjenje prijetnji miru i izgradnja jakih odnosa i nama je izuzetno drago što je put Crne Gore ka NATO počeo baš u Letoniji.

U avgustu 2011, tadašnji premijer Letonije, gdn. Valdis Dombrovskis je izjavio da Letonija pomno posmatra napredak Crne Gore na njenom putu ka Evropskoj uniji i NATO i da Letonija podržava ove inicijative.

Nedavno, jula 2013.godine, na sastanku sjeverno-atlantskog vijeća (NAC) i Crne Gore u Briselu, predstavnici NATO-a su ocijenili da je Crna Gora prepoznata kao konstruktivni akter i faktor stabilnosti na regionalnom nivou i ohrabрили dalje reforme u postizanju standarda NATO članstva. Bilo je istaknuto da je treći ciklus akcionog plana za članstvo (MAP) pokazao kontinuitet u reformama u glavnim oblastima i da je Crna Gora napravila izuzetan napredak. Letonija takođe želi pohvaliti doprinose Crne Gore globalnim naporima za održavanje mira i stabilnosti time što učestvuje u ISAF misiji.

Ministar vanjskih poslova Letonije, gospodin Edgars Rinkēvičs, je godine 2012. izjavio da Letonija smatra da proces proširenja EU i NATO saveza na Balkanu mora nastaviti jer Letonija vjeruje da je ovo jedini način za uspostavljanje mira i bezbjednosti. Letonija podržava miroljubive odnose na Zapadnom Balkanu i želi da vidi njihov napredak jer vjeruje da ima još uvijek dovoljno mjesta za isti.

Ubijeđena da je Crna Gora glavni akter u ostvarivanju miroljubivih odnosa na Zapadnom Balkanu koji pozitivno utiču na ambijent u svim zemljama regiona, Letonija daje poseban značaj ulozi Crne Gore u stabilnosti. Još jednom, Letonija zvanično podržava Crnu Goru u njenom procesu evro-atlantskih integracija. Mir i stabilnost je, po našem mišljenju, esencijalna komponenta za poštovanje fundamentalnih prava i demokratije i mi ponosno stojimo iza tih vrijednosti.

*Delegacija Kraljevine Španije
Predstavnic, Mina Mijanović*

Crna Gora kao faktor stabilnosti na Zapadnom Balkanu

Crna Gora je mala balkanska država, koja je stekla nezavisnost (istupanjem iz državne zajednice sa Srbijom) u junu 2006. godine. Zvanično je pristupila Partnerstvu za mir u decembru iste godine, a u decembru 2009. godine pozvana je da se pridruži Akcionom planu za članstvo (MAP). Crna Gora percipira evroatlanske integracije kao najbolji put za obezbjeđivanje samoodržive sigurnosti i stabilnosti u regionu. Ali, nema sumnje da su prethodna iskustva koja je Crna Gora imala sa Alijansom više nego neprijatna. Ne tako davno, NATO savez je 1999. godine, bez saglasnosti Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, intervenisao na prostoru bivše Savezne Republike Jugoslavije, u čijem se sastavu nalazila i Crna Gora. Činjenica je da se ova država u skoro svakom evropskom ratu zadesila u ratnoj zoni. Prije strahovitih Svjetskih ratova, koji su bili vođeni na Balkanu, ljudi koji žive u ovom regionu morali su da se bore protiv Otomanskog carstva i drugih osvajača. Tri prevladavajuće religije, brojne nacionalnosti i dosta različitih spoljnih interesa samo su neki od faktora koji su region Zapadnog Balkana učinili nestabilnim. Očigledno je da je Crnoj Gori bilo teže da stekene suverenost, nego nekim drugim zemljama.

Vrata NATO-a su otvorena za one partnere koji žele da se pridruže Alijansi i koji dijele njene vrijednosti. Politika otvorenih vrata bazirana je na članu 10. Ugovora iz Vašingtona, koji glasi da je članstvo otvoreno za svaku „evropsku zemlju koja je u poziciji da unaprijedi principe ovog Ugovora i da doprinese stabilnosti Sjevernoatlanske regije”. Ovi partneri moraju da budu voljni i sposobni da sprovedu reforme i preduzmu odgovornost koje članstvo nosi sa sobom. Stoga, institucionalne, demokratske, odbrambene i bezbjednosne reforme su ključni elementi saradnje.

Od sticanja nezavisnosti, Crna Gora preuzima program reformi. Od krajnje je važnosti da se budući napori na putu reformi usmjere na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Dvije godine nakon pridruživanja Partnerstvu za mir, u aprilu 2008. godine, Crna Gora je pozvana da počne Intenzivni dijalog koji se tiče njenih aspiracija ka članstvu. Država je takođe počela da radi na svom Individualnom akcionom planu za članstvo (IPAP), koji je potpisala sa NATO-om u julu te iste godine. IPAP proces se završio 2010. godine. Na jesen 2010. godine Crna Gora je usvojila prvi Godišnji nacionalni program u okviru ciklusa MAP-a. Članstvo u MAP-u zahtijeva da javnost ima dobar pristup informacijama o benefitima saradnje i članstva. U Crnoj Gori ambasada Slovenije je direktna veza za širenje informacija o politici NATO saveza.

Jedan od ključnih ciljeva NATO saradnje sa Crnom Gorom jeste da vojska Crne Gore i NATO snage razviju međusobnu saradnju. Od 2006. godine Crna Gora je učestvovala Procesu planiranja i revizije (PARP) u okviru PzM. Takođe je doprinijela misiji ISAF u Avganistanu. Generalni sekretar NATO saveza Rasmussen prisustvovao je samitu Jadranske Povelje u junu 2011. godine i održao značajan govor „NATO i Zapadni Balkan” u Crnoj Gori.

Kraljevina Španije smatra da će integracija Crne Gore u NATO doprinijeti stabilnosti Zapadnog Balkana, i ujedno obogatiti geopolitički prostor Evrope. Naša država je zvanično postala šesnaesta članica NATO saveza u maju 1982. godine upkos znatnom javnom protivljenju. Argument da će ulazak Španije u Alijansu ubrzati pregovore za integraciju u Evropsku zajednicu bio je od ključne važnosti za odobravanje članstva u NATO. Pristup Alijansi se doživljavao kao glavni garant evropske bezbjednosti i ne samo da je osigurao adekvatnu nacionalnu odbranu, već je i omogućio potrebnu modernizaciju naših državnih oružanih snaga.

U Crnoj Gori su prisutne osnovane sumnje vezane za proces evroatlantskih integracija, poput onih koje su bile u našoj zemlji. Kao dio bivše Jugoslavije, Crna Gora mora da pomiri njenu integracionu politiku sa teškim uspomnama. Crnogorci uglavnom podržavaju pridruživanje Uniji, ali većina glasa protiv članstva u NATO savezu. Ali, činjenica je da će pridruživanje Alijansi biti korisno za njihovu državu. Na primjer, Austrija i Švedska su članice Evropske unije, ne i Alijanse, ali ove zemlje pripadaju stabilnim regionima. Područje Zapadnog Balkana je dobro poznato po svojoj nestabilnosti. Na kraju XX vijeka balkanske zemlje su bile svjedoci višestrukih konflikata koji su ponovili istoriju „pisanu” krvlju i ratovima. Još uvijek postoje otvorena pitanja u ovom turbulentnom regionu (Kosovo i Bosna i Hercegovina) u čijem rješavanju Crna Gora može imati odlučujuću ulogu kao medijator u pregovorima između konfliktnih strana. Druga sličnost koju naša zemlja dijeli sa Crnom Gorom na njenom putu integracija je argument da bi NATO članstvo trebalo da prethodi evropskim in-

tegracijama. Pridruživanje NATO-u trebao bi da bude prvi korak ka regionalnoj stabilnosti. Biti član Alijanse najbolja je garancija zdravih susjedskih odnosa i put prosperiteta. Ne zaboravimo da su dobrosusjedski odnosi jedan od uslova za članstvo u EU. U cilju olakšavanja procesa integracija u Uniju, Crna Gora bi se prvo trebala pridružiti NATO-u.

Marta 2010. godine naš Ambasador, gospodin Inigo de Palacio Espana pohvalio je trud Crne Gore na putu ka članstvu u EU i NATO. Naša Vlada ima dogovor sa Crnom Gorom da ove dvije mediteranske zemlje rade na poboljšanju bilateralne saradnje kroz bliže ekonomske i političke veze. U aprilu 2010. godine naš prethodni Ministar spoljnih poslova, gospodin Miguel Angel Moratinos prvi put je zvanično posjetio Crnu Goru. Istakao je važnost aspiracija Crne Gore na putu evroatlanskog integracionog procesa, dodajući da je to zaslužila zbog brzine napretka i postignutih rezultata. U martu 2011. godine Vlada Crne Gore je ugostila predstavnike 18 stranih kompanija iz naše zemlje, Francuske, Irske, Portugalije, Rusije, Turske, Ujedinjenog Kraljevstva i SAD-a, koje su zainteresovane za investiranje u ovoj državi. Na sastanku u Crnoj Gori u maju 2011. godine, ambasadori nekoliko zemalja članica NATO saveza (Španije, Bugarske, Italije, Holandije, Poljske, Slovenije) pozdravili su učešće Crne Gore i naglasili da Crna Gora predstavlja dobar primjer u regionu. U Rimu, u februaru ove godine, tokom konferencije „Novi pristup reformi bezbjednosti“, gospodin Gonzalo de Benito (naš državni sekretar u Ministarstvu spoljnih poslova) sastao se sa Ministrom spoljnih poslova Italije Giulio Terzi i potpredsjednikom Vlade i Ministrom spoljnih poslova Crne Gore Igorom Lukšićem. Na sastanku je Benito istakao da naša Vlada u potpunosti podržava Crnu Goru i integraciju Zapadnog Balkana u NATO i Evropsku uniju. Španija je voljna da unaprijedi ekonomsku saradnju, kao i saradnju u drugim oblastima od zajedničkog interesa kroz potpisivanje bilateralnih sporazuma. Potpredsjednik Vlade Crne Gore je izjavio da će Crna Gora ubrzo imenovati ambasadora za Španiju na nerezidentnoj osnovi.

Španija promoviše NATO-ovu politiku otvorenih vrata za nove članice i snažno podržava pristupanje Crne Gore u evropske i evroatlanske strukture. Politika otvorenih vrata je najznačajnije ohrabrenje za Vlade u ovom regionu. Crna Gora je izvanredan primjer šta su zemlje Zapadnog Balkana u stanju da postignu ukoliko se dovoljno potrudu. Evroatlanske integracije su odgovor i zajednički cilj za postizanje regionalne stabilnosti i saradnje među zemljama Zapadnog Balkana, kojima je Crna Gora u potpunosti posvećena. Ukratko, Španija nastavlja pružati podršku Crnoj Gori na njenom putu ka dostizanju punopravnog članstva u NATO.

*Delegacija Ujedinjenog Kraljevstva
Predstavnik, Nemanja Stankov*

Crna Gora kao faktor stabilnosti u regionu Zapadnog Balkana

Pozdravljamo značajan napredak koji je Crna Gora napravila ka punopravnom članstvu u NATO, kao i doprinos Crne Gore bezbjednosti u regionu Zapadnog Balkana a i šire, kroz aktivnu ulogu u aktivnostima baziranim na regionalnoj saranji i učešću u ISAF misiji. Takođe, pozdravljamo povećanje podrške javnog mnjenja članstvu Crne Gore u NATO, i nastavićemo da podržavamo cjelokupni proces.

Proteklih nekoliko godina Crna Gora je postala značajan faktor stabilnosti u regionu. Mi prepoznajemo značaj Crne Gore u regionalnoj i bezbjednosnoj saradnji. Naš glavni cilj u Crnoj Gori je podrška euro-atlanskim ambicijama Crne Gore, naročito kroz političke i institucionalne reforme, kao i ekonomski razvoj neopodan za zemlju kako bi dostigla evropske standarde i eventualno postala članica NATO-a i Evropske unije. Kroz naše bilateralne odnose pokazali smo posvećenosti i volju da pomognemo u procesu reformi koji su neophodne kako bi Crna Gora razvila maksimalne kapacitete na polju bezbjednosti. Kroz ove reforme Crna Gora ojačaće svoj položaj u regionu i pozitivno uticati na stabilnostu na Zapadnom Balkanu.

Naša podrška može biti najbolje izražena izjavom Ministra inostranih poslova gospodina Hague: "U sastanku sa potpredsjednikom Vlade Crne Gore Igorom Lukšićem ponovio sam da Ujedinjeno Kraljevstvo snažno podržava euro-atlansku budućnost Crne Gore. Takođe sam pozdravio doprinos Crne Gore ISAF misiji i konstantne napore kako bi se dostigli standardi NATO članstva." Ovo je stav koji ćemo zauzeti na sledećem NATO samitu koji organizujemo u Londonu.

Još jednom želimo istaći našu punu podršku integracijama Crne Gore u NATO, i naša vjerovanja da puni potencijali Crne Gore kao faktora stabilnosti na Zapadnom Balkanu još uvijek nisu dostignuti, i mogu jedino biti razvijeni kroz bolne, ali neophodne političke i institucionalne reforme.

Sastanak Sjevernoatlantskog savjeta NATO-a na nivou stalnih predstavnika u Podgorici NAC/A/ 08-Dec-2013/ 1

1. Danas u Podgorici potvrđujemo našu posvećenost promociji mira, stabilnosti i slobode kroz čvrsto Sjevernoatlantski savez, koji je zasnovan na principima demokratije, poštovanja ljudskih prava i vladavini prava.
2. Razmatrali smo NATO dostignuća u stalnim naporima usmjerenim ka dostizanju trajanog mira i stabilnosti u Jugoistočnoj Evropi.
3. NATO je čvrsto posvećen promociji bezbjednosti, stabilnosti, mira i demokratije na Zapadnom Balkanu. Naša odlučnost u postizanju ovih ciljeva je jasno predstavljena kroz nekoliko NATO operacija podrške miru na Zapadnom Balkanu. Zahvalni smo NATO partnerima i drugim nacijama za značajan doprinos u ovom naporu.
4. Pozdravljamo značajan napredak Crne Gore na putu ka članstvu u NATO, kao i njen ključni doprinos bezbjednosti u regionu Zapadnog Balkana. Isto tako prepoznajemo njenu aktivnu ulogu u regionalnoj saradnji. Pohvaljujemo doprinos Crne Gore operacijama podrške miru, kroz učešće u ISAF misiji. Takođe ohrabrujemo Crnu Goru da nastavi aktivno doprinositi operacijama pod vođstvom NATO, poput trenutne misije u Maliju.
5. NATO snažno ohrabruje Crnu Goru u prihvatanju koncepta “pametne odbrane”, uključujući i deaktivaciju zastarijele artiljerije.
6. Prateći NATO Strateški koncept, usvojen na Lisabonskom samitu, savjetujemo Crnu Goru da se pridruži NATO Koaliciji za sajber-odbranu.
7. Ohrabrujemo Crnu Goru da se fokusira na žene, mir i bezbjednost u skladu sa Rezolucijom 1325.
8. Takođe pozdravljamo sve veću podršku javnosti za članstvo Crne Gore u NATO, i nastavljamo da pomažemo ovaj proces. Aktivno angažovanje Crne Gore u procesu sprovođenja Akcionog plana za članstvo – MAP ukazuje na njenu čvrstu riješenost za priključenje Alijansi. Crna Gora je uspješno sprovela značajne političke, ekonomske i odbrambene reforme, stoga je ohrabrujemo da nastavi na tom putu kako bi se još više približila Alijansi.
9. Aktivno ćemo pratiti napredak Crne Gore ka članstvu.

Dena Dervanović

je diplomirana pravica koja trenutno završava specijalističke studije na Univerzitetu Donja Gorica. Dena je 23-godišnja međunarodno orijentisana studentkinja prava koja stavlja fokus na Međunarodno javno pravo i pravo EU. Njena prethodna iskustva uključuju rad kao

Studentkinja Ambasadorica Crne Gore na Svjetskoj izložbi EXPO 2010, u Narodnoj Republici Kini; Ispitni invigilator za ESOL ispite Univerziteta Kembridž pri British Council-u u Crnoj Gori i pozicija Potpredsjednice Evropskog udruženja studenata prava (European Law Students' Association - ELSA), najveće svjetske organizacije studenata prava. Trenutno, Dena je stažistkinja pri Programu rodne ravnopravnosti United Nations Development Programme u Crnoj Gori i biće vođa delegacije ELSA-e na 58. sesiji Komiteta za status žena Ujedinjenih nacija u Njujorku, Sjedinjenim Američkim Državama u martu 2014.

Janko Bulatović

je rođen 11.11.1995. godine. Trenutno završava Gimnaziju "Slobodan Škerović" u Podgorici. Tri godine je bio koordinator školskog volonterskog kluba. Član debatnog kluba. NATO simulacija nije bila prva simulacija na kojoj je učestvovao, takođe je učestvovao na BaLMUN, Model Ujedinjenih Nacija u Banja Luci. Zainteresovan je za međunarodne odnose, Evroatlantske integracije. Njegov plan je da studira u inostranstvu ekonomiju ili međunarodne odnose.

Slaven Živković

Slaven Živković je student četvrte godine Fakulteta političkih nauka, Univerziteta Crne Gore. Stekao je Bachelor diplomu u junu 2013. godine. Slaven je čest učesnik simulacija rada međunarodnih organizacija, kao što su Ujedinjene nacije, Evropska unija, NATO. Učestvovao je na Slovenia international Model United Nations – SiMUN 2012, kao delegat Azerbejdžana u Savjetu bezbjednosti. Ponukani time, nekoliko kolega sa Fakulteta i Slaven osnovali su „Studentsku Asocijaciju za Međunarodnu Saradnju - SAMS“. Ova organizacija radi na jačanju saradnje između studenata u Crnoj Gori, kao i promocije njihove saradnje sa kolegama iz inostranstva. SAMS je organizovao prvi MUN u Crnoj Gori. (Montenegro international Model United Nations - MiMUN), i već radi na pripremama druge simulacije rada u našoj zemlji.

Slaven je takođe veliki ljubitelj šaha. Član je šahovskog kluba „Budućnost“, a od 2011. godine jedan je do suosnivača šahovskog kluba „Omladinac-Budućnost“. Od osnivanja tog kluba Slaven je kapiten i član prve ekipe. Kao kapiten vodio je tim do pobjede u Drugoj šahovskoj ligi Crne Gore, u Kupu u šahu Crne Gore, kao i u Prvoj crnogorskoj ligi u šahu. Učestvovao je na velikom broju prvenstava Crne Gore u šahu za mlade, i na gotovo svim turnirima u proteklih desetak godina u Crnoj Gori. Slaven je takođe učestvovao na Evropskom prvenstvu u šahu za mlade 2003.godine u Budvi.

Slaven je radio kao novinar osam godina, i to na javnom servisu – Radiju Crne Gore. Pored toga učestvovao je na nekoliko međunarodnih naučnih konferencijama, sa temama blisko vezanim političkim naukama, kao što su: “Žene u politici 2011”, “Izgradnja stabilnosti i društvenog konsenzusa u post-komunističkim društvima 2012”, “Kultura ljudskih prava 2012”, “Straniak Akademija za demokratiju i ljudska prava 2013”.

Aleksandra Milović

je diplomirala međunarodne odnose na Regents Univerzitetu u Londonu. Trenutno je na master studijama na Fakultetu političkih nauka u Podgorici. Stažirala je u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Učestvovala je na nekoliko seminara i konferencija kao što su MUN u Nju Jorku, škola retorike, škola javnih politika,„

Nemanja Stankov

je student četvrte godine Fakulteta Političkih nauka u Podgorici. Sa grupom mladih kolega osnovao je NVO SAMS, čiji je glavni cilj da konektuje studente u regionu kao i organizovanje konferencija, okruglih stolova, simulacija internacionalnih organizacija.

Nađa Radanović

je rođena 22. oktobra 1991. godine na Cetinju. Osnovnu i srednju školu je završila u Herceg Novom. Svoje ljetnje raspuste je provodila u Oksvord ljetnjoj školi za jezike. Upisala je Fakultet stranih jezika Univerziteta Mediteran u Podgorici 2010. godine, međutim iste te godine je dobila stipendiju Ukrajinske Ambasade i u Novembru 2010 godine je otišla da studira u Odesi na I.I. Mechnikov Nacionalnom Univerzitetu. Pokazala je zainteresovanost za politiku i diplomatiju. Tokom svog školovanja učestvovala je na vanškolskim aktivnostima uključujući i volontiranje.

Njeno prvo iskustvo na simulaciji bilo je na Modelu Ujedinjenih Nacija u Crnoj Gori, a potom i na Internacionalnom Modelu Ujedinjenih Nacija u Berlinu.

Nikola Mitrović

je rođen 23. decembra 1994. godine u Nikšiću. Srednju školu je završio u gimnaziji Stojan Cerović u Nikšiću u maju 2013. godine. Trenutno je student prve godine Međunarodnih odnosa na Fakultetu Političkih nauka, Univerziteta Crne Gore. Aktivan je član NVO Mladiinfo Crna Gora. Učestvovao je na mnogim seminarima, konferencijama, treninzima kao i razmjenama, čije su teme bile politika mladih, borba za ljudska prava, nasilje i volontiranje. Od avgusta 2012. godine volonter je u Asocijaciji za osobe sa invaliditetom u psihofizičkom razvoju u Nikšiću.

Katarina Đurišić

je student četvrte godine Ekonomije, Univerziteta u Crnoj Gori. Nagrađena od programa za razmjenu studenata JoinEU-SEE i CEEPUS. Uspješno je završila program razmjene na Univerzitetu Latvije u Rigi, kao i Fakulteta za finansije i osiguranje na Univerzitetu u Katovicama, u Poljskoj. Učestvovala je na mnogim projektima o Evro Atlanskim Integracijama. Radila je na raznim tipovima programa kao što su timovi za istraživanje i NVO za ipitivanje javnog mnjenja. Trenira karate preko deset godina i nosilac je crnog pojasa, takođe svira klavir, skija, planinari,...

Srđan Orlandić

je student četvrte godine Fakulteta političkih nauka, Univerziteta Crne Gore, na smjeru Međunarodni odnosi. Završio je osnovnu i srednju školu u Baru, gdje je primio nagradu "Luča" za odličan uspjeh u školovanju. Bavio se košarkom dvanaest godina i bio je član: Mornara (Bar), Ulicnja (Ulcinj), Sutomora (Bar), Džokera (Podgorica) i Univerziteta Mediteran (Podgorica).

On je osnovao, sa dvoje svojih kolega, Studentsku Asocijaciju za Međunarodnu Saradnju (SAMS), koja dijeluje na Fakultetu političkih nauka i od ove godine je registrovana kao nevladina organizacija. Član je izvršnog odbora SAMS-a.

Bio je član organizacionog tima prve simulacije UN-a u Crnoj Gori – Montenegro international Model of United Nations (MiMUN), koja je okupila više od 40 studenata iz 10 zemalja. Takođe, član je organizacionog tima drugog izdanja iste konferencije – MiMUN 2014.

Član je Studentskog vijeća Fakulteta političkih nauka.

Više od dvije godine član redakcije prvog studentskog internet portala u Crnoj Gori – Tragom.me. Na pomenutom portalu, njegovo ime se može naći u svojstvu autora mnogih tekstova.

Član Sportskog društva "Lider" na Fakultetu političkih nauka od svoje druge godine studiranja, gdje ima funkciju potpredsjednika.

Član organizacionog tima regionalnog okupljanja studenata Fakulteta političkih nauka – Politijada 2013.

Bio je član Koordiancionog tima, koji je takođe dijelovao na Fakultetu političkih nauka.

Učestvovao na Slovenia international Model of United Nations 2013. godine, gdje je predstavljao Austiju u Komitetu za ljudska prava.

Bio je učesnik Model UN Workshopa-a, koji je bio organizovan u Beču u julu 2013. godine, gdje je sa svojim kolegom bio jedini predstavnik Crne Gore.

Kroz Vladin program stručnog osposobljavanja određen je da odradi pripravnički staž u Radio Bar, u trajanju od devet mjeseci, počevši od 15. januara.

Jelena Mrdović

je rođena 21. Aprila 1994. godine u Bijelom Polju. Završila je Gimnaziju "Miloje Dobrasinović" i takođe je pohađala Wausau West High School in Wausau, Wisconsin. Brucoškinja je na Fakultetu Političkih nauka u Crnoj Gori. Član je Crnogorsko Američkog udruženja studenata kao i Univerzitetskog Debatnog kluba. Volonterka je Crvenog krsta i nekih NVO-a. Pohađala je seminare, konferencije, treninge na temu ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, aktivnosti mladih kao i tema vezanih za politiku.

Mina Mijanović

Mina Mijanović je završila Master studije na smjeru Evropske ekonomske integracije na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Njena magistarska teza "Spoljna i bezbjednosna politika Evropske unije u Lisabonskom ugovoru" pokazuje njenu zainteresovanost za proces evroatlantskih integracija. Prije toga, završila je osnovne i specijalističke studije na smjeru Međunarodni odnosi i diplomatija na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore. Mina je pripravnički staž odradila u NVO Asocijacija poslovnih žena i stekla znanja o rodnoj ravnopravnosti i ženskim pravima. Završila je raznovrsne kurseve o integracijama i pisanju EU projekata, pregovaračkim vještinama, demokratiji, ljudskim pravima; komunikacione treninge; a takođe je završila i ciklus predavanja o Žak Lakanu i Herbert Markuzeu, što pokazuje Mininu zainteresovanost za brojne oblasti. Govori tečno engleski i ruski jezik, a trenutno uči francuski. Takođe je ljubitelj umjetnosti i plesa.

Katarina Ivanović

Katarina Ivanović je rođena u Podgorici (Crna Gora), 6. jula 1989. godine. Diplomirala je na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Crne Gore na smjeru "međunarodni odnosi". Trenutno je magistrant na istom fakultetu u okviru istog smjera pri čemu radi na master tezi "NATO i Zapadni Balkan: komparativni procesi partnerstva i pristupanja članstvu u NATO". Nedavno je završila pripravnički staž pri Opštini Glavnog grada. Osim engleskog govori još i italijanski jezik. Od značajnijih regionalnih projekata u kojima je učestvovala Katarina izdvaja "Norwegian embassy study trip"-a tokom 2011. godine kao i "Školu političke filozofije Dr Zoran Đinđić" tokom 2013. godine.

Ivana Sekulić

je rođena 29/09/1991 u Nikšiću, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Diplomirala je na Fakultetu političkih nauka, odsjek međunarodni odnosi. Trenutno je na specijalizaciji Međunarodnih i nacionalnih bezbjednosti na Univerzitetu Donja Gorica. Dobila je stipendiju Švajcarske vlade za ljetnju školu Francuskog jezika i literature.

Ivana je crnogorska reprezentativka nadnacionalnih, političkih pluralističkih mladih NVO: Mladi Evropski Federalisti. Takođe je YATA član Atlanskog Savjeta Crne Gore. Ivana je stekla politička znanja i vještine funkcionisanja rada evropskih institucija, dokazala je sebi da je vrlo obrazovana i sposobna liderka omladine. Bila je jedina mlada ambasadorica iz Crne Gore kojoj je dodijeljeno da učestvuje na diplomatskoj Akademiji Ujedinjenih Nacija, naredne tri godine u Ženevi. Prošle godine 15. septembra na Diplomatskoj akademiji je upoznala generalnog UN-gospodine Ban Ki Muna sekretara i generalnog sekretara bivši gospodin Kofi Anana. To je bio je vrlo značajno iskustvo koje joj je dalo ozbiljnu prednost u oblasti diplomatije.

Učestvovala je kao debater na takmičenju za mlade o NATO-u 2011. godine u Podgorici. Ove godine u Junu je učestvovala na ZBS Forumu o budućnosti u NATO-u. Taj forum je okupio oficire, generale, vojne eksperte, ministre iz SAD-a, Belgije, Njemačke, Dubai, Turska i zemlje regiona.

U decembru 2013. godine je učestvovala na prvoj NATO simulaciji za mlade gdje je bila ambasador Bugarske. Govori Francuski, Engleski i Ruski jezik.

Luka Nikolić

je rođen 1994. godine u Kotoru. Osnovnu, srednju i muzičku školu je završio u Kotoru i Budvi. Učestvovao je u nekoliko projekata koji se bave međunarodnim odnosima i medijima. Njegovi hobi su sviranje gitare i pisanje. Student je Fakulteta Političkih nauka i takođe je član Matice crnogorske.

Danka Marković

je završila osnovne studije na Univerzitetu Donja Gorica - Fakultet Humanističkih Studija - međunarodni odnosi i diplomatija

Dobitnik Ugrad stipendije , finansirane od strane USA Department of State - 2012/2013 - studirala na American University u Washington, DC

Dobitnica McClosky Fellowship programa - University of Indiana - proljeće 2014.

Radi kao pripravnik na Fakultetu Humanističkih studija, UDG.

Koordinator za unutrašnje poslove u NVO OCSI / OMSA - Organizacija Crnogorskih Studenata u Inostranstvu.

Ivan Jeknić

je rođen 10. maja 1990. Završio je srednju školu 2009. godine sa diplomom „Luča“. Diplomirao je 2013. godine na Pravnom fakultetu u Podgorici i dodjeljena mu je “Studentska nagrada” Univerziteta za akademska dostignuća za svaku godinu studija. Učestvovao je na različitim društvenim i obrazovnim aktivnostima i organizacijama tokom svog školovanja na Pravnom

fakultetu u Podgorici. Bio je stipendista Fondacije Konrad Adenauer za 2012/2013. Ivan specijalista pravnih nauka. Govori engleski i francuski jezik. On trenutno pohađa magistarske studije na Pravnom fakultetu u Beogradu.

Dijana Delić

je završila osnovnu školu "Stefan Mitrov Ljubiša" i srednju školu "Danilo Kiš" u Budvi. Trenutno je student Fakulteta Političkih nauka, Univerziteta Crne Gore na smjeru Međunarodni odnosi.

Učestvovala je na Akademiji centralnih evropskih škola projekata 2012/2013. Aktivan je član nekoliko NVO u Podgorici i takođe je član crnogorske asocijacije studenata političkih nauka.

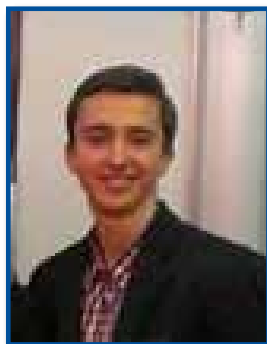
Tilen Šerbec Turk

Student je Ekonomskog fakulteta, Univerziteta u Ljubljani. Trenutno je na bilateralnoj razmjeni na Ekonomskom fakultetu u Podgorici. Aktivan je u nekoliko NVO-a, član je Rotaract club Novo mesto, saraduje sa Asocijacijom za razvoj Volonterskog rada Novo mesto (Slovenia), član Studentske asocijacije za međunarodnu saradnju Fakulteta Političkih nauka u Podgorici. Radi kao DJ/ Voditelj na Radiu 1 u Sloveniji. Završio je nižu muzičku školu Novo mesto, odsjek klavir. Učestvovao je na nekoliko seminara i simulacija EU Parlamenta. U slobodno vrijeme voli da kuva, čita, gleda filmove.

Dejan Gogić

je osamnaestogodišnji učenik barske Gimnazije "Niko Rolović". Završio je osnovnu školu "Blažo Jokov Orlandić" u Baru. Takođe je završio nižu muzičku školu "Petar II Petrović Njegoš" i svirao je čelo. Trenirao je karate, košarku i tenis. Pohađao je časove glume u osnovnoj i srednjoj školi.

Nikola Bošković

je student Međunarodnih odnosa Fakulteta Političkih nauka. Govori crnogorski, engleski, ruski i njemački jezik. Završio je školu retorike i školu ljudskih prava. Učestvovao je na NATO Simulaciji za mlade kao ambasador republike Mađarske.

Aleksandra Đakonović

je učenica Gimnazije "Niko Rolović" u Baru. Ona je učenica A-SMYLE kao i član crnogorsko američke organizacije studenata, Rotaract i Francuske NHS. Bila je učesnica Colorado MUN, Make it happen NY, I 2013 BUBW konferencije.

Nina Sekulović

je rođena 28. juna 1990. u Podgorici. Osnovno i srednje obrazovanje je stekla u OŠ "Sutjeska" i Gimnaziji "Slobodan Škerović". Godine 2012. završila je osnovne akademske studije na Fakultetu političkih nauka, novinarski smjer. Septembra 2013. Sekulović je završila specijalističke studije takođe iz oblasti novinarstva. (Specijalistički rad – Propaganda u političkom marketingu, sa prosjekom B/ 9, 17) Tokom svojih studija, u periodu od februara do maja 2012. gospođica Sekulović je stažirala u TV "Vijesti" u jutarnjem programu. Sekulović je takođe učestvovala u brojnim seminarima i simulacijama kao što su SiMUN 2012., (Slovenski internacionalni model Ujedinjenih Nacija) MiMUN 2013., (Crnogorski MUN, nagrađena nagradom za najboljeg delegata) REACT Crna Gora 2013 (Regionalni evroatlantski kamp, kao Moderator) i brojnim treninzima poput Treninga – "Profesionalni standardi u istraživačkom novinarstvu 2012." Akcija za ljudska prava kao i trening za novinare "Smanjenje stigme i diskriminacije u vezi sa HIV/AIDS-om" 2011. Govori tri jezika: engleski, italijanski i francuski. Član je Atlantskog saveza mladih Crne Gore i volunteer Asocijacije za demokratski prosperitet ZID.

Kristina Ljulđuraj

je rođena 20. Decembra 1989. godine u Podgorici. Završila je Gimnaziju "Slobodan Škerović", a potom Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore gdje je dobila diplomu Međunarodnih odnosa. Dobila je stipendiju Norveške Ambasade iz Beograda gdje je posjetila internacionalne organizacije Evrope. Takođe je učestvovala u STRANIAK Akademiji za Demokratiju i Ljudska prava održanim u Budvi u septembru 2013, u organizaciji Ludvig Boltzmann Institut za ljudska prava iz Beča. Osim Engleskog, Kristina govori i Albanski i Italijanski.

Marija Dedić

je rođena 12. juna 1995. godine u Podgorici. Maturantkinja je Gimnazije "Slobodan Škerović". Članica je debatnog i volonterskog kluba srednje škole. Kao članica debatnog kluba, učestvovala je na mnogim regionalnim, nacionalnim i internacionalnim takmičenjima. Osvojila je mnoge značajne nagrade. Jedna od nagrada je sa nacionalnog turnira NATO- šta kažeš na to, gdje je osvojila prvo mjesto. Učestvovala je na mnogim seminarima, radionicama i predavanjima.

Mina Muković

je rođena 24. marta 1992. godine u Herceg Novom gdje je završila osnovnu i srednju školu. Volontirala je u NVO "Association for Democratic Legal Order". Radila je kao saradnica na projektu koji je implementirao Institut za javnu politiku. U novembru 2013 bila je stažistkinja u Upravi Carina. Trenutno je na završnoj godini Pravnog fakulteta u Podgorici. Govori Engleski, Italijanski i Francuski.

Sa konferencije

Sa konferencije

Sa konferencije

